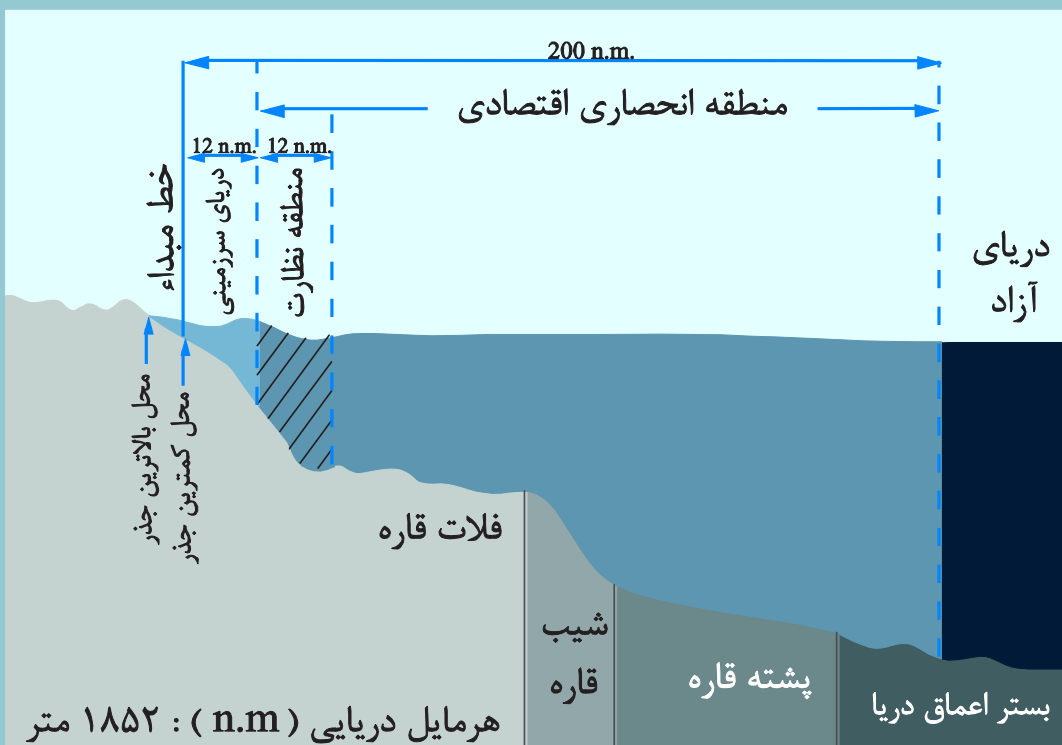

پودمان ۵

قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

واحد یادگیری ۵

قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

آیا تا کنون پی برده‌اید

- چرا وجود قوانین و مقررات لازم است؟
- چرا آشنایی با تشکیلات ملی و بین‌المللی مرتبط با ماهیگیری اهمیت دارد؟
- برای شناورهای صیادی و خدمه آنها چه قوانین و مقرراتی وجود دارد؟
- برای ماهیگیری و استقرار شناور در دریا چه مجوزهایی نیاز است؟
- بی‌توجهی به قوانین و مقررات ماهیگیری چه عواقبی را در پی دارد؟
- سازمان‌های شیلاتی، محیط زیستی و دریایی کشور چه وظایفی دارند؟
- نقش سازمان‌های بین‌المللی در امور ماهیگیری ایران چیست؟
- مرزبندی آب‌ها بر اساس قانون حقوق دریاها چیست؟

استاندارد عملکرد

عملیات صیادی پایدار و همراه با آرامش، مستلزم رعایت قوانین و مقررات موجود از سوی تمام فعالان عرصه صیادی است. شناخت قوانین و رعایت آنها و آشنایی با دستگاه‌های مرتبط با صنعت ماهیگیری در سطح ملی و بین‌المللی که بر اساس وظایف خود نظم و انضباط برقرار نموده و حمایت‌های لازم را انجام می‌دهند ضروری است. رشد سریع شیلات در عرصه ماهیگیری و صنایع وابسته و تنوع فعالیت‌های آن باعث می‌شود تا به منظور کاهش اختلافات و بهبود آرامش روز افزون فعالان این حوزه تصویب قوانین و مقررات و آگاهی و عمل به آن اهمیت بیشتری پیدا نماید تا در کنار بهره برداری پایدار و مسئولانه ضمن بهتر شدن وضعیت اقتصادی صیادان، محیط زیست دریایی نیز حفظ گردیده با کمترین مخاطرات همراه باشد. با رعایت قوانین، ضمن حفظ توان تجدیدپذیری منابع آبی رعایت حقوق ذی‌نفعان و زمینه استقرار صید مسئولانه فراهم می‌آید و هنرجو می‌تواند با شناخت تاریخچه قوانین شیلات و سیر تکاملی آن در کشور درک صحیحی از قوانین موجود و ساختارهای فعلی مدیریت ماهیگیری داشته باشد، و با نیم‌نگاهی به نقش سازمان‌های بین‌المللی در عرصه شیلات، آگاهانه عملیات و اقدامات لازم را برای بهره برداری مطلوب تر از منابع آبی به انجام رساند. بطوری که خواهد توانست با اعتماد به نفس بیشتری با حفظ حقوق دیگران و رعایت قوانین در کنار سایر مهارت‌های لازم در این زمینه وظیفه خود را به درستی انجام دهد.

برای آسایش و رفاه افراد جامعه همواره احکامی نیاز است تا دستور و رویه‌ای ناحق که به زیان جان، مال و آبروی افراد باشد صادر نشوند. در جامعه بر اساس روابط انسان‌ها رفتارهای خوب و نامناسبی وجود دارد که برخی به ارزش تبدیل می‌شوند. ارزش‌های حسنه وقتی در خدمت فرد انسان و تأمین سعادت دنیا و آخرت او باشد اخلاق نامیده می‌شود و اگر در اختیار اجتماع و جامعه بشری باشد قانون نام دارد. البته قبل از نوشتن قانون به دست حقوقدان‌ها، همواره بر حسب ضرورت یکسری ضوابط به صورت عرف، عادات و اوامر در می‌آیند که قانون از آنها نشأت می‌گیرد. برای نمونه نزاع‌ها و اختلافاتی که بین افراد و گروه‌های انسانی برای استفاده از منابع طبیعی مثل زمین و یا بین صیادان برای بهره برداری از ذخایر دریایی ایجاد می‌شود و مشکلاتی که در رابطه انسان و محیط پدیدار می‌شود باعث ارزشمندی برخی از رفتارها شده و به صورت عرف و عادات در آن جامعه مشاهده و پذیرفته می‌شوند. در نهایت قوانین از روی همین عرف و عادات، با هدف خیر و صلاح جامعه برای سر و سامان دادن به اوضاع آینده وضع می‌شوند.

عرف: نوعی اخلاق جمعی و اجتماعی و مجموعه ارزش‌هایی است که در جامعه مورد قبول همگان است.

بیشتر بدانید

قانون در اصل یک کلمه یونانی و به معنی مقیاس است که تنظیم‌کننده روابط اجتماعی انسان‌هاست و حدود آزادی یا محدودیت آزادی افراد و دسته‌جات صنفی و غیرصنفی را با هم مشخص می‌کند. و این محدوده برای هر فعالیتی منجر به شکل‌گیری قانون اختصاصی آن مجموعه می‌شود. بنابراین برای مدیریت بهتر ذخایر آبی و رعایت عدالت بین بهره برداران، قوانین ماهیگیری وضع می‌شود که می‌تواند آرامش را برای دست اندرکاران آن عرصه که عموماً جامعه صیادی هستند فراهم آورد.

امروزه نا آگاهی مردم و مسئولان، نداشتن فرهنگ ماهیگیری و زیست‌محیطی؛ ضعف قوانین؛ ضعف مدیریت و ضعف در اجرا، دلایل آسیب به ذخایر آبی است. بنابراین توجه و احترام به قانون بسیار اهمیت دارد. اگر قانون نباشد، نظم از بین رفته و هرج و مرج پیش می‌آید. به همین منظور امروزه قوانین مختلفی وجود دارد و در حوزه ماهیگیری، قوانین شیلاتی و حقوق دریاها باعث برقراری نظم و آرامش صیادان در امر ماهیگیری و رعایت عدالت و در نتیجه حفظ توان تجدید پذیری دریاها می‌شود.

طرح و لایحه قانونی؛ امروزه قوانین به تصویب مراجع رسمی کشور می‌رسند تا جنبه اجرایی پیدا نموده و پشتوانه حقوقی داشته باشند. به همین منظور پیشنهادی که برای تصویب به صورت قانون به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود، اگر از سوی دولت پیشنهاد شود به آن لایحه قانونی گویند ولی اگر از طرف نمایندگان مجلس ارائه شود طرح نام دارد که پس از تصویب به صورت قانون قابلیت اجرایی پیدا می‌نماید.

تفاوت آیین‌نامه و قانون

از لحاظ تشریفات وضع قوانین، قانون را قوه مقننه تصویب می‌کند و شرایط تصویب آن را قانون اساسی معین می‌کند. در حالی که تصویب آیین‌نامه‌های اداری از طرف قوه مجریه صادر می‌شود و به تشریفات خاصی نیاز ندارد. قانون پس از تصویب مجلس شورای اسلامی، رسمیت می‌یابد و امضای رئیس جمهور به آن جنبه اجرایی می‌بخشد.

آیین‌نامه مقرراتی است که مقامات صلاحیت دار (وزیر، استاندار، شهردار و ...) وضع نموده و در معرض اجرا می‌گذارند. که می‌تواند هدف آن تشریح یا تسهیل اجرای قوانین موضوعه باشد.

سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران

ماهیگیری و صید آبزیان و به طور کلی فعالیت‌های شیلات در شمار نخستین فعالیت‌های انسانی است؛ بنابراین آشنایی با سابقه تحولات ساختاری و قوانین مرتبط با آن در کشور نقش اساسی در پیشبرد امور صیادان خواهد داشت و آگاهی از قوانین و روابط شیلاتی حاکم بر جامعه در کنار دیگر آموزه‌های تخصصی می‌تواند به کارایی بیشتر فنون شیلاتی و آرامش محیط کار کمک نماید.

تاریخچه پیدایش شیلات در ایران

اگر چه فعالیت‌های ماهیگیری از گذشته‌های دور در سواحل ایران همچون سایر نقاط جهان رایج بوده است اما مستندات تاریخی و شواهد باستان شناسی گواه فعالیت ایرانیان از هزاره چهارم پیش از میلاد یعنی حدود شش هزار سال پیش در حاشیه سواحل خلیج فارس در دوران عیلامیان است.

با وجود شواهد تاریخی مبنی بر دریافت مالیات ماهیگیری در ایران از زمان سلطنت طاهریان و خلافت عباسیان، به طور کلی تا زمان حکومت قاجار، منابع طبیعی تجدیدشونده کشور مورد توجه دولت نبود و هیچگونه مدیریتی هم از نظر بهره برداری علمی و فنی صورت نمی‌گرفت. سال ۱۲۰۲ شمسی را که سال تشکیل وزارت فواید عامه در زمان فتحعلی شاه قاجار است را می‌توان سرآغاز توجه دولت به منابع طبیعی دانست اما تا آن زمان هنوز شیلات به صورت رسمی و به شکل امروزی مورد توجه نمی‌باشد.

شکل ۱- فعالیت‌های ماهیگیری ایران در قدیم

الف) شیلات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

در واقع از دوره صفویه با رفت و آمد بازرگانان و ماهیگیران روسیه تزاری به گیلان و سایر نواحی شمال ایران فعالیت‌های ماهیگیری به شکل رسمی آغاز شد. به طوری که رودخانه‌های حوزه جنوبی دریای خزر در فصول مهاجرت ماهیان از سوی حکومت ولایتی برای کمک به منافع حاکمان به اشخاص مورد نظر واگذار می‌گردید. بازرگانان روسی در دوران صفویه با توجه به ارزشی که ماهی‌های این بخش دریای خزر داشتند با پرداخت مالیاتی کم برای نخستین بار حق صید در این بخش را به دست آوردند.

در طول سال‌های متمادی و با وجود نارضایتی برخی از رجال ایرانی همچون میرزا تقی خان امیرکبیر از تسلط روس‌ها بر بهره‌برداری ذخایر جنوبی دریای خزر امکان ممانعت از حضور بیگانه فراهم نشد و همواره حق صید و فروش ماهی در اجاره اشخاص مختلف از جمله معروف‌ترین آنها یعنی خانواده لیانازوف‌ها قرار داشت که سال‌ها طی قراردادهایی از این ذخایر بهره‌برداری می‌کردند.

شکل ۲- فعالیت‌های ماهیگیری در یکی از رودخانه‌های شمالی ایران

سرانجام، در ۱۲ بهمن ۱۳۰۶ شمسی بین دولت ایران و شوروی پیمان تأسیس شرکت مختلط ایران و شوروی به مدت ۲۵ سال برای بهره‌برداری از ذخایر آبزیان حوزه جنوبی دریای خزر منعقد گردید. سایر رودخانه‌های داخلی در اختیار وزارت دارایی قرار گرفت که به طور سالانه از طریق مزایده اجاره داده می‌شد. در نهایت با

پی‌گیری‌ها و مجاهدت برخی از افراد در روز ۱۲ بهمن سال ۱۳۳۱ هجری شمسی، دکتر مصدق، نخست‌وزیر وقت ایران، شرکت شیلات را ملی اعلام کرد و با عنوان شیلات ایران نامگذاری شد. اما فعالیت جدی شیلاتی در سواحل جنوبی کشور، با درخواست دولت و با همکاری پروفیسور هارولد بلگواد دانمارکی در سال ۱۳۱۶ هجری شمسی برای شناسایی ذخایر آبزیان آب‌های جنوب انجام گردید. پس از آگاهی از وجود ذخایر ارزشمند آبی در این آب‌ها سازمان برنامه و بودجه در سال ۱۳۳۵ شرکت مختلطی را با شرکتی ژاپنی بنام شرکت ماهیگیری خلیج فارس در آبادان ایجاد کرد و سرانجام در سال ۱۳۳۹ به‌کار آن پایان داد.

شکل ۳- فعالیت‌های ماهی‌گیری قدیم در جنوب ایران

با تشکیل وزارت منابع طبیعی در دی‌ماه سال ۱۳۴۶ شرکت سهامی شیلات شمال زیر نظر این وزارتخانه به مدت چهار سال به فعالیت پرداخت تا اینکه با انحلال این وزارتخانه، امور شیلات به عهده وزارت کشاورزی محول گردید.

قانون تأسیس شرکت سهامی شیلات جنوب ایران در سال ۱۳۵۰ تصویب شد که وظایف این شرکت بهره‌برداری از محصولات دریایی جنوب، کوشش در بهبود وضع اقتصادی عمرانی و درمانی ساکنین جنوب و کمک به صیادان منطقه بود که زیر نظر وزارت دفاع تعریف شد.

جدول ۱- وضعیت رسمی فعالیت‌های شیلات کشور پیش از پیروزی انقلاب اسلامی

حوزه آبی:	دریای خزر (شمال)	آب‌های داخلی	خلیج فارس و دریای عمان (جنوب)
سازمان مسئول:	شرکت سهامی شیلات ایران*		شرکت سهامی شیلات جنوب
وزارت متبوع:	وزارت کشاورزی	وزارت دارایی	وزارت دفاع

* از سال ۱۳۳۹ براساس "قانون اساسنامه شرکت شیلات و صید ماهیان غضروفی"

آب‌های داخلی نیز زیر نظر شرکت سهامی شیلات ایران قرار گرفت

ب) شیلات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

مدتی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شرکت شیلات جنوب در سال ۱۳۵۹ از وزارت دفاع جدا شد و در شرکت سهامی شیلات ایران ادغام گردید. به طوری که کلیه فعالیت‌های شیلات یکپارچه زیر نظر شرکت سهامی شیلات ایران قرار گرفت و در سال ۱۳۶۷ با موافقت رهبر کبیر انقلاب (ره) و با نظر روسای سه قوه، شرکت سهامی شیلات ایران از وزارت کشاورزی جدا و به وزارت جدید التاسیس جهادسازندگی ملحق گردید.

بعد از انقلاب اسلامی توجه به توسعه فعالیت‌های شیلاتی سرعت یافت و مهم‌ترین و جامع‌ترین قانون شیلات ایران با عنوان قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران^{۱۳} در تاریخ ۱۳۷۴ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. و سپس آیین نامه اجرایی آن نیز در تاریخ ۱۳۷۸ به تصویب هیئت وزیران رسید و آخرین بار نیز در سال ۱۳۸۶ اصلاح شد.

با افزایش وظایف حاکمیتی شرکت سهامی شیلات ایران بر اساس "قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران"^{۱۴} از سال ۱۳۷۴ و در نتیجه توسعه تشکیلات استانی و کاهش درآمدهای شیلات که صرفاً از راه صید و فروش ماهیان خاویاری و خاویار دریای خزر بدست می‌آمد، این شرکت زیانده گردید. به همین سبب قانون تشکیل سازمان شیلات ایران در سال ۱۳۸۳ به تصویب رسید تا این سازمان در انجام وظایف حاکمیتی، کلیه بودجه خود را از دولت دریافت دارد.

از سال ۱۳۸۲ نیز بخش تحقیقات شیلات ایران نیز که وظایف تحقیقاتی زیربخش آبیان را بر عهده داشت از شرکت شیلات منفک گشته و زیر نظر یکی از سازمان‌های زیر مجموعه وزارت جهاد کشاورزی یعنی "سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی" قرار گرفت.

پس از تشکیل سازمان شیلات ایران و موضوع انحصاری ماندن فعالیت بهره‌برداری از ذخایر ماهیان خاویاری خزر برای دولت، این وظیفه از شیلات جدا و بر عهده شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی^{۱۵} زیر نظر وزارت جهاد کشاورزی گذاشته شد. این شرکت نیز با تشکیل مدیریت ماهیان خاویاری^{۱۶} در سه استان حاشیه دریای خزر ادامه فعالیت می‌دهد.

جدول ۲- آخرین وضعیت کنونی شیلات کشور

وظایف:	حاکمیتی دولت در حوزه شیلات	بهره برداری و فروش ماهیان خاویاری و فرآورده های آن	تحقیقاتی و آموزشی و ترویجی دولت
دستگاه اجرایی زیر نظر وزارت جهاد کشاورزی:	سازمان شیلات ایران	شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی	سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
آخرین تشکیلات اجرایی:	ادارات کل در استان‌های ساحلی و سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها	مدیریت ماهیان خاویاری	مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

ترتیب تکاملی وضع قوانین شیلات در ایران

با وجود اینکه پیدایش قوانین شیلاتی با توسعه تشکیلات از قرن حاضر فراتر نمی‌رود ولی مهم‌ترین قانونی که امروزه برای فعالیت‌های شیلاتی در کشور لازم الاجراست قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۴ و آیین‌نامه اجرایی آن، مصوب سال ۱۳۷۸ است که تاکنون پا برجاست. ترتیب تکاملی وضع قوانین شیلات در کشور طی سال‌های گذشته بشرح زیر است.

الف) لایحه قانونی اساسنامه شرکت سهامی شیلات ایران (شمال)

اولین بار در بین قوانین شیلاتی این لایحه در تیر ماه ۱۳۳۲ به تصویب مجلس رسید. و بر اساس آن اولین ساختار سازمانی رسمی شیلات کشور شکل گرفت. به طوری که برای صید ماهی و تهیه محصولات مربوط به صنعت ماهی و حفظ و ازدیاد نسل ماهی و ایجاد کارخانجات و انجام هرگونه امور بازرگانی و معاملات مجاز مربوط به صنعت ماهی در حوزه دریای خزر یک شرکت سهامی به نام شرکت سهامی شیلات ایران تشکیل شد. که در واقع شرکت سهامی شیلات شمال بود.

ب) قانون اساسنامه شرکت شیلات و صید ماهیان غضروفی

این قانون در سال ۱۳۳۹ به تصویب رسید که بر اساس آن به وزارت دارایی اجازه داده شد تا برای بهره‌برداری از دریاها و دریاچه‌ها و رودخانه‌های ایران شرکتی به نام شرکت سهامی شیلات ایران تشکیل دهد. که در واقع از این تاریخ وظایف شیلات در شمال و آب‌های داخلی یکپارچه شد. صید، فروش و صدور ماهی غضروفی (استورژن) و خاویار که در انحصار دولت بود، بدون اجازه دولت قاچاق محسوب و مرتکبان طبق قانون مجازات مرتکبان قاچاق قابل تعقیب بودند. شرکت موظف بود ماهی‌های غضروفی (استورژن) و خاویاری را که صیادان آزاد صید می‌کردند را خریداری نماید. البته بر اساس ماده ۲۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۹۲ نیز، صید، عمل آوری، تهیه، عرضه، فروش، حمل، نگهداری و صدور خاویار و ماهیان خاویاری که میزان و مصادیق آن توسط سازمان شیلات تعیین می‌شود، بدون مجوز این سازمان مشمول مجازات قاچاق کالای ممنوع شناخته شده و مورد تأکید قرار گرفته است.

پ) آیین‌نامه صید آب‌های جنوب

در خصوص فعالیت‌های صیادی در خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های تابعه نخستین آیین‌نامه صیادی آب‌های جنوب در سال ۱۳۴۳ مشتمل بر محدودیت‌های فصلی، مکانی و ابزاری تدوین شد.

ت) قانون تأسیس شرکت سهامی شیلات جنوب ایران

برای بهره‌برداری از محصولات دریایی خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های ساحلی جنوب و کوشش در بهبود وضع اقتصادی و عمرانی و کمک به امور درمانی ساکنان جنوب و ایجاد و تقویت شرکت‌های تعاونی صید، همچنین کمک به صیادان محلی در سال ۱۳۵۰ شرکت سهامی جنوب ایران تأسیس شد.

ث) اساسنامه شرکت سهامی شیلات ایران

طبق این اساسنامه که در سال ۱۳۶۴ مصوب شد شرکت با هدف صید ماهی و تهیه محصولات مربوط به صنعت ماهی و حفظ و ازدیاد نسل ماهی و ایجاد کارخانجات و هرگونه امور بازرگانی و معاملات مجاز مربوط به صنعت ماهی در حوزه دریای خزر و بهره‌برداری از محصولات دریایی خلیج فارس و دریای عمان رودخانه‌های ساحلی

جنوب و صید آبزیان و سایر موجودات و محصولات دریایی و تکثیر و پرورش و همچنین توزیع و فروش و مصرف یا تبدیل محصولات مذکور در داخل کشور و با صدور آن به خارج از کشور و کوشش برای بهبود وضع اقتصادی و عمرانی و ایجاد و تصویب شرکت‌های تعاونی صیادی و همچنین کمک به صیادان محلی و هرگونه مناسبت‌های اجتماعی دیگر تشکیل گردید.

ج) قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران

این قانون که در سال ۱۳۷۴ به تصویب رسیده است مهم‌ترین قانون مورد استفاده شیلات کشور است که قلمرو اجرایی و وظایف حاکمیتی شیلات را در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران اعم از آب‌های داخلی، مرزی و دریایی مشخص می‌کند.

بیشتر بدانید

۱) آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران (آب‌های داخلی، دریای سرزمینی و منطقه انحصاری و اقتصادی) در خلیج فارس و

قلمرو اجرایی دریای عمان.

۲) آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری

مقررات اجرایی اسلامی ایران در دریای خزر.

۳) آب‌های داخلی و مرزی ایران از قبیل آب‌های نامه موجود در دریاچه‌های طبیعی و مصنوعی و پشت

سدها، رودخانه‌ها، آبگیرهای طبیعی و مصنوعی، آبراهه‌ها، تالاب‌ها، مرداب‌ها اعم از شور، شیرین یا لب‌شور ساحلی و مصب رودخانه‌هاست.

طبق این قانون بهره‌برداری آبزیان در آب‌های موضوع این قانون با کسب پروانه معتبر صورت می‌گیرد. تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها و شرکت‌های مرتبط با صید با رعایت قوانین و مقررات وزارت تعاون و با موافقت و نظارت شیلات تأسیس می‌شود.

شناورهای صیادی مجاز به فعالیت باید علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که طبق ضوابط مندرج در مقررات اجرایی این قانون شناسایی و تعیین هویت آن‌ها را ممکن می‌سازد، دائماً در معرض دید قرار دهند.

شناورهای صیادی مجاز به فعالیت در آب‌های موضوع این قانون و همچنین شناورهای صیادی ایرانی فعال در خارج از آب‌های موضوع این قانون باید داده‌های آمار و اطلاعات مربوط به صید انجام شده را در اوراق چاپی و در مدت زمان معینی به شرکت سهامی شیلات ایران انتقال دهند. صید، عمل‌آوری، عرضه، فروش، حمل‌ونقل، نگهداری و ادوات و صادرات انواع ماهی‌های خاویاری و خاویار نیز بدون اجازه شیلات ممنوع است.

جدول ۳- وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری (بر طبق قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران)

ردیف	شرایط	تصویر
۱	نگهداری و مدیریت بنادر صیادی با رعایت وظایف سایر سازمان‌ها. (البته ارائه خدمات و اداره تأسیسات بندری می تواند از سوی دولت به شرکت‌های تعاونی یا خصوصی واگذار شود).	
۲	تشویق و حمایت و هدایت و نظارت بر کلیه فعالیت‌های صیادی	
۳	ثبت شناور ماهی‌گیری به وسیله سازمان بنادر و دریانوردی با موافقت کتبی شیلات ایران	
۴	بنادر صیادی تحت سرپرستی و نظارت شیلات اداره خواهد شد.	
۵	شیلات بابت حق ورود، پهلوگیری و توقف شناورها در بنادر صیادی مبالغی را بر اساس تعرفه دریافت می‌کند	
۶	شیلات می‌تواند صیادان مجرم را به دادگاه معرفی نماید	

به نظر شما چه نزاع‌ها و اختلافاتی در امر ماهیگیری در دریا ممکن است اتفاق بیفتند؟ در این خصوص بحث کنید.

در صورت تکرار جرایم مقرر در جدول ۴، دادگاه علاوه بر مجازات مقرر، آلات و ادوات صید و سایر ابزار و ادوات مورد استفاده در ارتکاب جرایم مذکور را نیز مصادره می‌نماید.

جدول ۴- انواع بازرسی و کشف جرایمی که توسط یگان حفاظت منابع آبی در اجرای قانون و آیین‌نامه اجرایی حفاظت به عنوان ضابط قوه قضاییه انجام می‌شود:

ردیف	نوع اقدام	شرح و کاربرد	تصویر
۱	جرم	انجام فعالیت صیادی اشخاص ایرانی بدون کسب پروانه لازم پیش بینی شده در قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی	
۲	جرم	انتقال غیر مجاز محصولات صیادی از شناور به شناورهای غیرمجاز	
۳	جرم	عرضه و انتقال آبزیان به منظور تکثیر و پرورش آنها بدون داشتن گواهی بهداشتی.	
۴	جرم	فروش آلات و ادوات صیادی غیر مجاز	

تصویر	شرح و کاربرد	نوع اقدام	ردیف
	<p>صید در مناطق یا فصول ممنوعه</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۵</p>
	<p>صید گونه‌هایی که صید آن‌ها ممنوع اعلام شده است.</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۶</p>
	<p>صید گونه‌هایی که برای آنها اجازه لازم دریافت نشده است.</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۷</p>
	<p>فعالیت شناورهای صیادی صنعتی در مناطق صید ساحلی</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۸</p>
	<p>صید با آلات و ادوات و مواد غیر مجاز و یا نگهداری این گونه آلات و ادوات و مواد در شناور بدون کسب مجوز از شیلات</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۹</p>
	<p>حمل و نگهداری محصولات صید شده غیر مجاز در شناور</p>	<p>معرفی به دادگاه</p>	<p>۱۰</p>

ردیف	نوع اقدام	شرح و کاربرد	تصویر
۱۱	معرفی به دادگاه	ارسال نشدن اطلاعات یا اطلاعات غیر واقعی مربوط به آمار و اطلاعات صید	
۱۲	معرفی به دادگاه	رعایت نکردن مقررات مربوط به در معرض دید قرار دادن علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که شناسایی یا تعیین هویت شناور را ممکن می‌سازد.	

با مراجعه به مناطق صیادی استان خود، مواردی را که برخلاف قوانین و مطابق آن مشاهده می‌کنید را فهرست نموده و نتیجه بررسی خود را در کلاس ارائه نموده و به بحث بگذارید.

فعالیت

چ) آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران

آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۸ به تصویب هیئت وزیران رسیده و ابلاغ شده است و آخرین بار نیز در سال ۱۳۸۶ اصلاح شده است. این آیین‌نامه که مهم‌ترین مقررات شیلات کشور می‌باشد شامل تعاریف و مفاهیم مندرج در آیین‌نامه، قلمرو اجرایی مقررات آن، طرح مدیریت ذخایر، مقررات تأسیسات بندری، تکثیر و پرورش آبزیان، فعالیت‌های صیادی، وظایف شیلات و سازمان حفاظت محیط‌زیست در آب‌های داخلی، ضوابط روش‌های کنترل محصولات آبی و حفاظت از محیط زیست آبزیان می‌شود. ابتدای این آیین‌نامه با یکسری تعاریف آغاز می‌شود. برای نمونه، صید به تعداد یا مقدار از آبزیانی گفته می‌شود که از محیط زیست خود زنده یا مرده طی یک دوره زمانی برداشت می‌شود.

با جست‌وجو در اینترنت یا منابع کتابخانه‌ای و دستیابی به قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی و آیین‌نامه اجرایی آن با متن کامل آنها آشنا شده و با همکلاسی‌های خود به بحث و گفت‌وگو بپردازید.

بحث کلاسی

بیشتر بدانید

طرح مدیریت ذخایر آبزیان طرحی است که با هدف شناسایی و معرفی ذخایر قابل بهره‌برداری بر اساس تحقیقات علمی و نیازهای اجتماعی و اقتصادی به‌وسیله شیلات که با مشورت صیادان یا نمایندگان آنها و اتحادیه شرکت‌های تعاونی صیادی ذیربط تهیه و پس از تأیید کمیسیون‌های مدیریت بهره‌برداری ذیربط در حوزه خلیج فارس و دریای عمان و حوزه دریای خزر به‌وسیله وزیر جهاد کشاورزی برای اجرا ابلاغ می‌گردد. در واقع هر ساله بر اساس این ابلاغیه برنامه‌های شیلات در آب‌های تحت حاکمیت اجرایی می‌شود.

ح) قانون تشکیل سازمان شیلات ایران

طبق این قانون از ابتدای سال ۱۳۸۴ شرکت سهامی شیلات ایران و مجموعه وابسته منحل شدند و سازمان صرفاً مجاز به ایجاد نمایندگی در استان‌های ساحلی شد و در سایر استان‌ها فعالیت‌های شیلاتی زیر پوشش سازمان جهاد کشاورزی استان مدیریت و هدایت می‌گردد. به‌طوری که رئیس سازمان، به‌عنوان معاون وزیر جهاد کشاورزی انجام وظیفه می‌نماید.

بحث کلاسی

به نظر شما قوانین به چه شکلی می‌توانند از اختلافات عرصه ماهیگیری کاسته و برای صیادی آرامش به همراه داشته باشند؟ در این خصوص بحث کنید.

بحث کلاسی

با توجه به اطلاعات خود و آموزه‌های مذکور، در مورد اقداماتی که می‌توان انجام داد تا یک قانون یا آیین نامه برای بهبود وضعیت صیادی شکل بگیرد بحث کنید.

ارزشیابی مرحله‌ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابراز، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص‌ها، دآوری، نمره دهی)	نمره
			بالاتر از سطح انتظار	<p>۱- با قانون و نحوه شکل‌گیری آن آشنا باشد.</p> <p>۲- فرق قانون و آیین نامه و طرح و لایحه قانونی را بداند.</p> <p>۳- سیر تکاملی انواع قوانین شیلاتی را بداند.</p> <p>۴- وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری را بشناسد.</p> <p>۵- انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۶- مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران را بداند.</p>	۳
۱	به‌کارگیری قانون و بهره‌گیری از سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران	تجهیزات: متن قانون و مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا محل فعالیت شناور	در سطح انتظار	<p>۱- با قوانین شیلات، نحوه شکل‌گیری، و اهمیت و سیر تکاملی آن آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری را بشناسد.</p> <p>۳- انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۴- مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران را بداند.</p>	۲
			پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری آشنا بوده و انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۲- با قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران آشنا بوده و مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی آن را بداند.</p>	۱

نظام‌های ماهیگیری و ضوابط بین الملل

نظام‌ها و تشکیلات اداری ملی و بین المللی تخصصی شیلات و مرتبط با ماهیگیری نقشی اساسی در پیشبرد و کنترل ضوابط فعالیت‌های ماهی‌گیری دارند. در اینجا با برخی از سازمان‌های ملی و بین المللی آشنا می‌شوید.

سازمان‌های ملی

منظور از این سازمان‌ها مجموعه‌های اداری مستقر و تحت حاکمیت کشور هستند که در یکی از حوزه‌های مرتبط به ماهیگیری، وظایف دولت جهت حمایت از زیر بخش را برعهده دارند.

الف) سازمان شیلات ایران

این سازمان اصلی ترین وظایف حاکمیتی را در زیر بخش شیلات بر عهده دارد. بر اساس قانون تأسیس سازمان و همچنین تکالیف قانون حفاظت از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران، رسالت سیاست گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت برای بهره‌برداری پایدار از ذخایر و منابع آبی کشور، حفاظت از منابع آبی و بازسازی موثر ذخایر موجود، توسعه، مدیریت و نگهداری زیرساخت‌های صیادی و آبی پروری، ارتقاء و بهره‌وری صنایع و عوامل تولید در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران از وظایف این سازمان است. بنادر صیادی نیز تحت سرپرستی و نظارت شیلات اداره می‌شود. اما شیلات می‌تواند ارائه خدمات و اداره تأسیسات بندری را به شرکت‌های تعاونی یا خصوصی واگذار نماید.

ب) یگان حفاظت منابع آبی (شیلات ایران)

مجموعه‌ای زیر نظر سازمان شیلات ایران است که مأموریت آن حفاظت از منابع و ذخایر آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران اعم از آب‌های داخلی، مرزی، و دریایی است. نیروهای یگان با پیشگیری و کشف جرائم ماهیگیری از انتقال غیر مجاز آبزیان و عرضه آبزیان غیر استاندارد و فعالیت شناورهای صیادی بدون پروانه و مجوز جلوگیری نموده و پس از بازرسی آنها با مرتکبان جرائم برخورد می‌نمایند. آنها می‌توانند متخلفان را با تشکیل پرونده قضایی روانه محاکم قضایی نمایند. حفاظت از زیستگاه‌ها، صیدگاه‌ها، مسیر مهاجرت آبزیان و جلوگیری از حمل و استفاده ابزار و ادوات صیادی غیرمجاز و جلوگیری از صید آبزیان در مناطق، فصول و گونه‌های ممنوعه را انجام می‌دهند. توقیف و جلوگیری از حمل و نگهداری محصولات صید شده غیرمجاز در شناورها نیز از وظایف یگان است.

شکل ۴- عملیات یگان حفاظت منابع آبی

پ) وزارت جهاد کشاورزی

کلیه وظایف حاکمیتی دولت در زیر بخش شیلات با مسئولیت این وزارتخانه انجام می‌گیرد. این وظیفه به وسیله مجموعه سازمان شیلات ایران، سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی، سازمان دامپزشکی کشور و کلیه سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها بجز استان‌های ساحلی و استان‌هایی که قانون سازمان شیلات آنها را مستثنی کرده است زیر نظر مستقیم این وزارتخانه صورت می‌گیرد.

ت) مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

شکل ۵- آرم مؤسسه تحقیقات

علوم شیلاتی کشور

انجام تحقیقات علمی پیرامون موضوعات مرتبط با آبزیان از قبیل: حیات گونه‌های قابل بهره‌برداری، محیط زیست، میزان منابع، حفاظت و مدیریت ذخایر موجود و اقدامات لازم در خصوص صید و نحوه بهره‌برداری، تکثیر و پرورش آبزیان و عمل‌آوری محصولات آبی و انجام اقدامات مربوط به مدیریت صید و اعمال مقررات مربوط به آن، آلاینده‌های آبی، حفاظت منابع، بازسازی ذخایر آبزیان اقتصادی، بهسازی محیط‌زیست آبزیان، تغذیه، بهداشت و اصلاح نژاد آبزیان، صنایع و سازه‌های شیلاتی مطالعات اقتصادی- اجتماعی این مؤسسه زیر نظر سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی مشغول انجام وظیفه است.

ث) شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی

این شرکت از طریق واحدهای مدیریت ماهیان خاویاری در سه استان شمالی (گیلان، مازندران و گلستان) به تولید و بهره‌برداری ماهیان خاویاری با عملیات صید، عمل‌آوری، نگهداری، بسته‌بندی و فروش می‌پردازد و در صورت مناسب بودن ماهی برای عملیات تکثیر آن‌را به سازمان شیلات برای استفاده در مراکز تکثیر و بازسازی ذخایر قرار می‌دهد تا با تولید و رهاسازی بچه ماهی آن‌ها به دریا به حفظ ذخایر آنها کمک شود. در ضمن به منظور کاهش تخلفات صید و جلوگیری از صید غیر مجاز ماهیان خاویاری از طریق همکاری با یگان حفاظت، سازمان شیلات و سایر واحدهای مرتبط عمل می‌نماید.

ج) سازمان دامپزشکی کشور

برای تأمین بهداشت دام کشور و فرآورده‌های مربوط به آن و پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دامی، این سازمان در سال ۱۳۵۰ ایجاد شد. در حال حاضر این سازمان زیر نظر وزارت جهاد کشاورزی مشغول به انجام وظیفه است. از وظایف این سازمان بررسی بیماری‌های دامی، تأمین بهداشت دام کشور از طریق پیشگیری و همکاری با وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی در امر مبارزه با بیماری‌های مشترک انسان و دام، تأسیس پست‌های قرنطینه، نظارت بهداشتی و مانند آن است. به زبان ساده از زمان خروج ماهی از آب تا رسیدن به بازار مصرف، کنترل و نظارت بهداشتی آبزیان بر عهده این سازمان است.

شکل ۶- آرم سازمان سازمان

دامپزشکی کشور

چ) سازمان حفاظت محیط‌زیست

در سال ۱۳۵۰ سازمان شکاربانی و نظارت بر صید که مجری قانون شکار و صید بود به سازمان حفاظت محیط‌زیست تغییر نام داد. در حال حاضر این سازمان به‌عنوان یکی از معاونت‌های ریاست جمهوری وظیفه خطیری را در حفاظت از اکوسیستم‌های طبیعی و پیشگیری و ممانعت از تخریب محیط‌زیست و آلودگی‌های آن دارد. از وظایف این سازمان ارزیابی ظرفیت قابل تحمل محیط در جهت بهره‌وری معقول و مستمر و نظارت دائم بر بهره‌برداری از منابع محیط‌زیست است. تعیین حدود و حفاظت مناطقی که دارای ویژگی‌های خاص و منحصر به فرد اکولوژیک است و حفاظت از گونه‌های با ارزش خاص و نادر در حال انقراض گیاهی و جانوری و زیستگاه‌های آنها و روابط اکولوژیک و تعیین پراکندگی آنها، تهیه و تدوین ضوابط و استانداردهای زیست محیطی، مطالعه و بررسی زیست‌بوم‌شناسی دریا، آلودگی‌های دریایی و تالاب‌های ساحلی در کنار ارزیابی وضعیت کمی و کیفی اجزای تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی کشور از جمله وظایف این سازمان است.

شکل ۷- آرم سازمان حفاظت محیط‌زیست

ح) سازمان بنادر و دریانوردی

این سازمان زیر نظر وزارت راه و شهرسازی به امورات بندری و دریانوردی می‌پردازد. اما وظیفه این سازمان در ارتباط با شناورهای ماهیگیری ثبت آنها با موافقت کتبی سازمان شیلات ایران است. مقررات مربوط به مسیرهای تردد دریایی، چراغ شناورها و علائم و اشارات دریایی و بندرهای صیادی نیز مطابق مقررات این سازمان خواهد بود. صدور گواهی ثبت و گواهی نامه فنی و ایمنی نیز از سوی این سازمان به شناورهای صیادی داده می‌شود. صدور مجوز ورود و خروج شناورهای صیادی خارجی به آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران منوط به کسب مجوز ورود از سازمان است. در ضمن برای تسهیل اجرای طرح مدیریت ذخایر آبزیان که از سوی سازمان شیلات ایران تهیه و ابلاغ می‌شود با این سازمان همکاری می‌نماید.

شکل ۸- آرم سازمان بنادر و دریانوردی

با توجه به اطلاعات موجود و اشاره شده به وظایف سازمان‌های نام برده در اینترنت با هم‌کلاسی‌های خود در این خصوص به بحث و گفت‌وگو بپردازید.

بحث کلاسی

سازمان‌های منطقه ای و بین المللی

منظور از این سازمان‌ها آن دسته از مجموعه‌ها و پیمان‌های منطقه‌ای و بین المللی است که به منظور بهبود فعالیت‌های شیلاتی و ماهیگیری کشورهای عضو به آنها کمک می‌نمایند. کشورها از طرق عضویت و جلب نظر چنین سازمان‌هایی تلاش می‌نمایند تا از طریق تطبیق قوانین و یا فعالیت‌های خود بهره‌برداری بیشتری از این مزایا داشته باشند.

الف) سازمان خواروبار و کشاورزی (FAO)

یک سازمان فنی، تخصصی، اطلاعاتی و مشاوره‌ای است که برای افزایش سطح تغذیه و بهبود وضع زندگی مردم، توسعه و افزایش محصولات غذایی و کشاورزی و نیز افزایش کارآیی سیستم توزیع و بهبود وضعیت زندگی روستایی از طریق ارائه خدمات فنی، تخصصی، جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات، بهبود سیستم‌های برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری، پاسخ‌گویی به مشکلات کشورها در زمینه مسائل مربوط به محصولات غذایی و کشاورزی و تشکیل سمینارها و اجلاس‌ها به منظور تبادل نظر و انتقال تجربیات تأسیس شده‌است. اول دسامبر سال ۱۹۵۳ میلادی ایران به عضویت این سازمان درآمده است. بخش ماهیگیری این سازمان با ایران همکاری‌های بسیاری از جمله مطالعات منطقه‌ای و توسعه ماهیگیری را به انجام رسانده است.

شکل ۹- آرم سازمان خواروبار و کشاورزی

ب) کنوانسیون تجارت بین المللی گونه‌های جانوری و گیاهی در معرض انقراض (CITES)

همکاری بین المللی برای حفظ بعضی از گونه‌های گیاهان و حیوانات وحشی علیه بهره‌برداری بی‌رویه از طریق تجارت بین‌المللی امری حیاتی و لازم است و لذا کنوانسیون سائیتیس برای این منظور در مارس ۱۹۷۳ میلادی منعقد گردید. هدف این کنوانسیون حمایت از گونه‌های جانوری و گیاهی وحشی در معرض خطر انقراض از طریق برقراری و اعمال کنترل‌های لازم در زمینه تجارت این گونه‌ها به وسیله صدور مجوزهای صادرات و واردات است که آن‌ها را در سه ضمیمه اعلام می‌نماید و برای تجارت دستورالعمل تهیه می‌نماید. گونه‌های ماهیان خاویاری دریای خزر در ضمیمه دو این کنوانسیون قرار دارند. منظور از ضمیمه دو، گونه‌هایی است که در معرض خطر انقراض نسل نیستند ولی ممکن است دچار این خطر بشوند.

شکل ۱۰- آرم کنوانسیون تجارت بین‌المللی گونه‌های جانوری و گیاهی در معرض انقراض

پ) کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریای خزر

به‌منظور همکاری میان طرف‌های متعاقد و سازمان‌های بین‌المللی مرتبط، با هدف حفاظت و نگهداری محیط زیست دریایی دریای خزر ما بین کشورهای حاشیه دریای خزر در سال ۱۳۸۴ این کنوانسیون توافق شد. با توجه به تخریب محیط‌زیست دریایی دریای خزر در اثر آلودگی ناشی از منابع مختلف، فعالیت‌های انسانی چون تخلیه،

انتشار و دفع مواد مضر و خطرناک، موادزائد و سایر آلودگی‌های ناشی از منابع دریایی و منابع مستقر در خشکی؛ اهمیت حفاظت از محیط‌زیست دریایی را به‌منظور حفظ منابع زنده دریای خزر برای نسل‌های حاضر و آینده عیان می‌سازد؛ بنابراین با آگاهی به ضرورت تضمین عدم مضر بودن فعالیت‌های مستقر در خشکی برای محیط‌زیست دریای خزر؛ و خطرات ناشی از نوسانات سطح آب که تهدیدکننده محیط‌زیست دریایی دریای خزر و خصوصیات اکولوژیکی و آب‌نگاری آن است این کنوانسیون به‌وجود آمد. لازم به یادآوری است زمینه پیدایش این کنوانسیون بر اساس تمایل پنج کشور حاشیه دریای خزر (ایران، آذربایجان، ترکمنستان، قزاقستان و روسیه) به‌منظور حفاظت از دریای خزر توسط برنامه زیست‌محیطی دریای خزر که به اختصار "سپ" نامیده می‌شود فراهم شده است.

ت) سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریایی (ROPME)

با توجه به اهمیت منطقه خلیج فارس و دریای عمان در سال ۱۹۸۲ میلادی ۸ کشور ساحلی (جمهوری اسلامی ایران، عراق، کویت، عربستان سعودی، بحرین، قطر، امارات متحده عربی و عمان) تصمیم گرفتند تا برای حفظ ذخایر دریایی در مقابل آلودگی‌ها چند جانبه علمی آغاز کنند و چون اسم این منطقه دریای را ناحیه دریایی رایمی گذاشتند، سازمانی برای فعالیت‌های این طرح شکل گرفت تا ارزیابی میزان آلودگی‌ها و تخمین آتی آن، تأثیرات آلودگی‌ها به انسان و مناطق ساحلی، صنعت شیلات و فعالیت‌های صید و صیادی و همچنین مطالعات اقیانوس‌شناس‌نگاری، زیستی، دریایی و ساحلی و انجام پروژه‌های خواص در این زمینه صورت گیرد.

ث) کمیسیون منطقه ای ماهیگیری (RECOFI)

این کمیته در گذشته «کمیته توسعه و مدیریت منابع آبزیان خلیج فارس و دریای عمان» نام داشت. زمینه‌های اصلی آن برای افزایش قدرت تصمیم‌سازی کشورهای عضو، بررسی مستمر وضعیت ذخایر از جمله تراکم، سطح برداشت شده و وضعیت ماهیگیری و تدوین و ارائه ضوابط مناسب برای حفاظت و مدیریت بهینه ذخایر زنده دریایی، بررسی مستمر اقتصادی-اجتماعی، فعالیت‌های آموزشی و ترویجی، تحقیقاتی و توسعه ای، جمع‌آوری آمار و اطلاعات صید و تشویق برنامه‌های بازسازی ذخایر و حتی آبی پروری پایدار است.

ج) کمیسیون تون ماهیان اقیانوس هند (IOTC)

این سازمان رسماً و به‌شکل جدیدش از سال ۱۹۹۷ شروع به کار نموده است. از جمله وظایف آن تدوین و گردآوری اطلاعات و آمار که شامل تعداد قایق‌ها و لنج‌ها، تلاش صیادی، میزان صید به تفکیک گونه در هر کشور، نظارت و اعزام کارشناس به کشورهای عضو برای همکاری در تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات صیاد، تهیه و ارسال اطلاعات آماری در رایانه ای کردن آن و تهیه نقاط پراکنش تون ماهیان در کشورهای مهم عضو اشاره کرد. این کمیسیون در قالب ارائه ضوابط و آیین‌نامه‌های مختلف نسبت به اعمال مدیریت بهره‌برداری پایدار از ذخایر تون ماهیان در صیدگاه‌های تحت پوشش اقیانوس هند اقدام می‌نماید.

شکل ۱۱- آرم کمیسیون تون ماهیان اقیانوس هند

شکل ۱۲- آرم سازمان کشتی رانی بین‌المللی

چ) سازمان کشتیرانی بین‌المللی (IMO)

این سازمان با هدف همکاری بین دولت‌ها در زمینه تدوین مقررات درباره انواع مسائل فنی مؤثر در کشتیرانی جاری بین‌المللی، نحوه اعمال تبعیض آمیز و محدودیت‌های غیرضروری بین‌المللی، ایجاد زمینه‌های لازم برای تبادل اطلاعات بین دولت‌های عضو و مانند آن به وجود آمده است. برای تأمین اجرای این هدف پس از برگزاری کنفرانس دریایی ملل متحد در سال ۱۹۴۸ میلادی، زمینه‌های فعالیت رسمی سازمان از ژانویه ۱۹۵۹ میلادی آغاز شد. ایران از سال ۱۳۳۶ شمسی به عضویت این سازمان درآمده است.

ح) کنوانسیون حقوق دریاها

با مشارکت بیش از ۱۵۰ کشور و ۱۴ سال کار و تلاش مهم‌ترین کنوانسیون حقوقی مربوط به دریاها با عنوان «کنوانسیون حقوق دریاها» در ۳۲۰ ماده در سال ۱۹۸۲ میلادی تصویب شد. این کنوانسیون بر تمام موضوعات مربوط به دریاها از تعیین حدود تا نظارت محیط‌زیستی، تحقیقات علمی، فعالیت‌های تجاری و اقتصادی، فناوری، حل و فصل اختلافات مربوط به دریاها می‌پردازد. کنوانسیون شامل مقررات حاکم بر حدود قلمرو و صلاحیت ملی کشورها در دریا، دسترسی به دریاها، دریانوردی، حمایت‌های حفاظت از محیط زیست دریا، اکتشاف منابع زنده و حفاظت آنها، تحقیقات علمی، حفاری معادن بستر دریا و بهره‌برداری‌های دیگر از منابع غیرزنده و حل و فصل اختلافات می‌پردازد.

ارزشیابی مرحله‌ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابراز، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص ها، داوری، نمره دهی)	نمره
۳			بالاتر از سطح انتظار	<p>۱- تفاوت سازمان‌های ملی و بین‌المللی را بدانند.</p> <p>۲- با وظایف وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن آشنا باشد.</p> <p>۳- وظایف سازمان شیلات را کامل بدانند.</p> <p>۴- با سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان بنادر و دریانوردی آشنا باشد.</p> <p>۵- با سازمان خوارو بار کشاورزی آشنا باشد و سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات را نام ببرد.</p> <p>۶- به جزء با سازمان خوار و بار کشاورزی با وظایف سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات آشنا باشد.</p>	
۲	به‌کارگیری شناخت حاصل از ساختار و وظایف سازمان‌ها	تجهیزات: رایانه و اینترنت مکان: کلاس	در سطح انتظار	<p>۱- با وظایف وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن از جمله سازمان شیلات ایران آشنا باشد.</p> <p>۲- با وظایف سایر دستگاه‌های مرتبط با فعالیت ماهیگیری به جزء وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن آشنا باشد.</p> <p>۳- با سازمان خوارو بار کشاورزی آشنا باشد و سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات را نام ببرد.</p> <p>۴- به جزء با سازمان خوار و بار کشاورزی با وظایف سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات آشنا باشد.</p>	
۱			پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با نام و وظایف تمامی سازمان‌های ملی مرتبط با فعالیت‌های ماهیگیری کشور آشنا باشد.</p> <p>۲- با نام و وظایف تمامی سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با فعالیت‌های ماهیگیری کشور آشنا باشد.</p>	

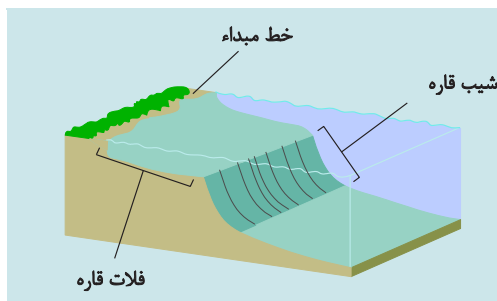
ضوابط و مقررات ماهیگیری

کاربرد حقوق دریاها

آشنایی به قوانین و مقررات ماهیگیری مستلزم آگاهی از وضعیت حقوقی است؛ بنابراین رژیم حقوقی موردنظر به شرح ذیل خواهد بود:

الف) آب‌های داخلی (Inland waters)

کلیه دریاچه‌ها، رودها و آب‌های موجود که در داخل مرزهای خشکی یا خط مبدأ ساحلی یک کشور به مانند شکلی که در قسمت بیشتر بدانیم ذیل قرار دارد به آب‌های داخلی مشهور است. دولت‌ها در آب‌های داخلی خود حق حاکمیت مطلق دارند.

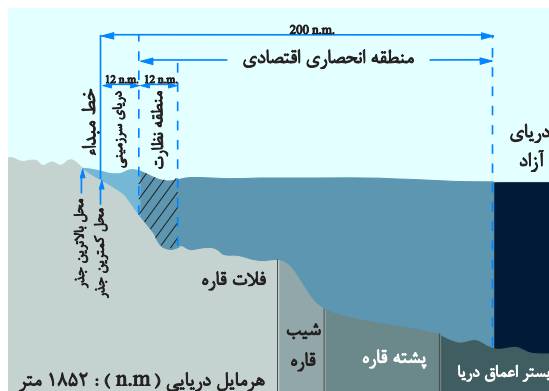
خط مبدأ: خط مبدأ برای اندازه‌گیری عرض دریای سرزمینی مورد استفاده قرار می‌گیرد، این خط محل کمترین جدر آب در امتداد ساحل است و به طور رسمی به وسیله دولت ساحلی روی نقشه‌هایی با مقیاس بزرگ تعیین و ترسیم می‌شود.

بیشتر بدانید

ب) دریای سرزمینی یا آب‌های ساحلی (Territorial Sea/ Coastal Waters)

دریای سرزمینی، اولین منطقه بعد از خط مبدأ در حاشیه‌ای از دریایی مجاور ساحل است که به عرض حداکثر ۱۲ مایل دریایی (هر مایل دریایی با حدود ۱۸۵۲ متر) تعیین شده است. دولت ساحلی در دریای سرزمینی حق حاکمیت مطلق و سرزمینی دارد سطح آب، فضای بالا، بستر و زیر بستر آن جزء قلمرو ساحلی محسوب می‌شود. البته حاکمیت کامل و انحصاری دولت مشروط به حفظ منافع کشتیرانی بین‌المللی است زیرا شناورهای غیر نظامی دیگر کشورها در دریای سرزمینی از حق عبور بی‌ضرر برخوردارند. حاکمیت دولت ساحلی بر دریای سرزمینی شامل حقوق و تکالیفی همچون برقراری امنیت، تعقیب مجرمان و حق انحصاری استفاده از منابع دریا می‌شود. به آب‌های آن سوی آب‌های سرزمینی معمولاً آب‌های بین‌المللی گفته می‌شود. شکل ۱۳ مناطق پنجگانه دریایی را نشان می‌دهد.

شکل ۱۳- مناطق پنجگانه دریایی

پ) منطقه مجاور / نظارت (Contiguous Zone)

این منطقه بعد از آب‌های سرزمینی قرار دارد که عرض این منطقه در کنوانسیون جدید ۱۲ مایل دریایی تعیین شده است. دولت ساحلی در زمینه اعمال قوانین مالی، بهداشتی و مهاجرتی دارای حقوق محدودتری نسبت به دریای سرزمینی است.

ت) منطقه انحصاری و اقتصادی (Exclusive Economic Zone)

این منطقه که با عنوان اختصاری (EEZ) موسوم است بعد از منطقه نظارت قرار دارد و حد این منطقه از خط مبدأ ۲۰۰ مایل دریایی است که با در نظر گرفتن عرض دریای سرزمینی، عرض منطقه انحصاری و اقتصادی همراه با منطقه نظارت ۱۸۸ مایل دریایی و بدون منطقه نظارت ۱۷۶ مایل دریایی است. دولت ساحلی در بالا، بستر و زیر بستر این منطقه حق کاوش و بهره‌برداری و حفاظت از منابع طبیعی زنده و غیرزنده و تحقیق و بهره‌برداری اقتصادی از قبیل تولید انرژی، ایجاد جزایر مصنوعی، تأسیسات و کنترل محیط زیست دریایی را خواهد داشت و دولت‌های دیگر در این منطقه حق آزادی دریانوردی، پرواز، لوله‌گذاری و کابل‌کشی را دارند. که البته حد خارجی منطقه انحصاری ماهیگیری ایران در دریای عمان پنجاه مایل دریایی از خط مبدأ دریایی سرزمینی ایران است.

ث) دریاهای آزاد یا آب‌های بین‌المللی (High Seas/International Waters)

کلیه قسمت‌های دریا که جزء آب‌های داخلی، آب‌های سرزمینی، منطقه نظارت و منطقه انحصاری و اقتصادی یا بخشی از آب‌های مجمع‌الجزایری نباشند، آب‌های آزاد محسوب می‌شود. در این بخش از دریا کلیه کشورها حق آزادی کشتیرانی، پرواز، کابل‌کشی و لوله‌گذاری، ساختن جزایر مصنوعی و سایر تأسیسات صیادی و تحقیقات علمی را دارند. این حق حتی شامل کشورهای محصور در خشکی هم می‌شود ولی کشورها باید حقوق و منافع همدیگر را در نظر داشته باشند و از قوانین بین‌المللی تبعیت کنند.

آیین‌نامه و مقررات ماهیگیری

منظور شرایط، ضوابط و مقرراتی است که بر طبق قوانین کشور باید شناور و صاحبان آن در امر ماهیگیری و پهلوگیری در بنادر صیادی باید آن را دارا بوده و رعایت کنند.

الف) پروانه صید

اجازه‌نامه ای است که برای انجام فعالیت‌های صیادی اشخاص حقیقی و حقوقی صادر شده است. در پروانه صید بر حسب مورد، مشخصاتی از قبیل شناور، روش صید، نوع و میزان ابزار و ادوات، گونه، میزان سهمیه صید، منطقه صید، مالک یا مالکان شناور، مقررات بهداشتی و قوانین ذیربط مشخص می‌شود. بطوری که انجام فعالیت صیادی برای اشخاص ایرانی بدون کسب پروانه لازم پیش بینی شده در قانون حفاظت، جرم محسوب می‌شود. مدت اعتبار پروانه صید از تاریخ صدور حداقل یک فصل صید و حداکثر آن یک سال شمسی است. شیلات مجاز است بابت صدور پروانه صید، سالانه متناسب با نوع صید، به نسبت ارزش سالانه شناور یا گروه‌های صیادی به عنوان تعرفه پروانه صید دریافت نماید. ارزش پایه آن طبق میانگین قیمت عمده‌فروشی سال قبل و میزان صید براساس میانگین صید سه ساله گذشته خواهد بود.

جدول ۵- شرایط صدور پروانه صید با استفاده از شناور

۱- داشتن گواهی ثبت و گواهی نامه فنی و ایمنی از سازمان بنادر و دریانوردی.

۲- داشتن بیمه نامه معتبر مسئولیت در مقابل کارکنان و اشخاص ثالث برای شناورهای صیادی.

ب) وظایف صاحبان شناور صیادی

شناورهایی که به هر طریق مانع از عبور و مرور در بندر یا مسیر آن بشوند با اخطار کتبی مدیریت بندر مواجه می‌شوند و صاحبان آن شناورها باید در مهلت تعیین شده مانع را رفع کنند. پس از انقضای مهلت اخطار کتبی چنانچه صاحبان شناورهای مذکور به رفع مانع اقدام ننمایند، مدیریت بندر رأساً مانع عبور و مرور را رفع کرده و صاحب شناور موظف به پرداخت هزینه‌های آن است. اگر مصالح بندر، عملیات رفع مانع را از مسیر و محوطه بندر به فوریت ایجاب کند، مدیریت بندر می‌تواند بدون رعایت مدت اختاریه به صاحب شناورها مانع را رفع کند و صاحب شناور باید هزینه رفع را بپردازد. صاحبان شناورها با موافقت شیلات موظف به انتخاب یک بندر به عنوان بندر اصلی هستند، در این صورت شناورهای صیادی در سایر بنادر صیادی به عنوان شناور میهمان محسوب می‌گردند. شیلات مجاز است تا بابت حق ورود، پهلوگیری و توقف شناورها در بنادر صیادی تعرفه دریافت کند. مگر در مناطقی که به دلیل نبود حوضچه آرام، شناورها ناچار به پهلوگیری در کنار اسکله باشند.

شکل ۱۴- بندر صیادی با قابلیت پهلوگیری شناور

هرگاه شناور صیادی به دلیل خرابی موتور یا بدنه مجبور به توقف در بندرگاه شود حداکثر تا ده روز از پرداخت حق توقف معاف است و اگر توقف به دلیل ممنوعیت‌ها و سیاست‌های مدیریت صید صورت گرفته باشد، تا زمان رفع ممنوعیت، عوارض بندری دریافت نخواهد شد. بدیهی است شناورهایی که به دلیل تخلف متوقف می‌شوند مشمول مفاد این بند نمی‌شوند.

جدول ۶- ضوابط و الزامات ناخدایان، صیادان، صاحبان و کارکنان شناورهای صیادی و تأسیسات و واحدهای تولیدی و خدماتی مربوط.

- ۱- رعایت ضوابط و مقررات بندری شیلات
- ۲- نگهداری تعداد لازم از ملوانان صلاحیت‌دار در شناور
- ۳- همکاری با مأموران اداره بندر به منظور انجام وظایف و مأموریت‌های محول شده
- ۴- رعایت مقررات ایمنی، بهداشتی و محیط‌زیست

جدول ۷- در موارد ذیل، پروانه صید و اجازه فعالیت ناخدای متخلف تا مدت (۳) ماه در فصل صید از سوی شیلات به حالت تعلیق در می‌آید:

ردیف	نوع اقدام	شرح و کاربرد	تصویر
۱	تعلیق	رعایت نکردن موارد ذکر شده در پروانه صید.	
۲	تعلیق	در اختیار قرار دادن پروانه برای صید به دیگران بدون کسب موافقت کتبی شیلات.	
۳	تعلیق	رعایت نکردن ضوابط بهداشتی و کنترل منطبق با آیین نامه حفاظت.	
۴	تعلیق	هرگونه انتقال غیرمجاز محصولات صیادی به شناورهای غیرمجاز یا به خارج از کشور.	
۵	تعلیق	نگهداری آلات و ادوات و مواد غیرمجاز در شناور بدون کسب مجوز از شیلات.	

ردیف	نوع اقدام	شرح و کاربرد	تصویر
۶	تعليق	حمل و نگهداری محصولات صيد غيرمجاز در شناور.	
۷	تعليق	رعایت نکردن مقررات مربوط به نصب پلاک شناسایی، علائم و نشانه‌های منطبق با مقررات بین المللی راه دریایی و روش‌های مختلف صيد.	
۸	تعليق	همراه نداشتن مدارک شناسایی شناور و خدمه.	
۹	تعليق	همراه نداشتن پروانه و مجوز صيد.	
۱۰	تعليق	تخليهٔ صيد ضمنی و دور ريز در منابع آب.	
۱۱	تعليق	رعایت نکردن استانداردهای اعلام شده برای ابزار صيد.	
۱۲	تعليق	صيد گونه‌ها و روش‌هایی که در پروانه صيد قيد نشده است.	

تصویر	شرح و کاربرد	نوع اقدام	ردیف
	ایجاد آلودگی در منابع آب.	تعليق	۱۳
	مسدود نمودن آبراه تردد شناورها به وسیله شناور یا ابزار صید.	تعليق	۱۴
	ارائه نکردن آمار و اطلاعات صحیح از میزان صید خود به بازرسان	تعليق	۱۵
	همکاری نکردن در بازدید مسئولان، کارشناسان و ناظران صیدی که برای نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه حفاظت مراجعه می‌نمایند.	تعليق	۱۶
	ایجاد خسارت به تأسیسات فیزیکی آبی یا ایجاد اختلال در عملکرد آنها.	تعليق	۱۷

کلیه شناورهای صیادی در حال صید موظف به ارائه اطلاعات و آمار شامل طول و عرض جغرافیایی، مشخصات شناور، عمق آب در صیدگاه، تاریخ رفت و برگشت، روش صید، نوع و میزان صید، ساعت توراندازی و دیگر اطلاعاتی هستند که شیلات آنها را درخواست می‌کند و در قالب فرم‌های متحدالشکل ارائه شده از سوی شیلات است و موظفند که بنابر حسب درخواست شیلات ترتیب استقرار ناظران را در طول مدت صید در شناورها یا صیدگاه خود را فراهم نموده و جهت ثبت و درج و ارائه آمار و اطلاعات صحیح همکاری‌های لازم را بر حسب موارد مندرج در جدول ۸ به عمل آورند.

جدول ۸- زمینه‌های همکاری ناخدا، مدیران و اعضای گروه‌های صیادی و تمام خدمه شناور با نماینده معرفی شده توسط شیلات:

ردیف	نوع همکاری	شرح همکاری
۱	ورود به شناور برای انجام امور	علمی
		بازرسی ادوات و ابزار صید.
۲	انجام عملیات بارگیری و تخلیه شناور	در زمان تعیین شده شیلات.
		در مکان تعیین شده به وسیله شیلات.
۳	در دسترس قرار دادن کامل	محل استقرار ناخدا و سایر کارکنان شناور.
		محل صید در روی عرشه.
		محل نگهداری، عمل آوری، توزین و انبار ماهی.
		امکان نمونه برداری.
		به محل نگهداری گزارش‌های شناور.
		محل نگهداری، دفترچه ثبت عملیات و اسناد به منظور بازرسی گزارش‌ها و تکثیر اسناد.
		وسایل و تجهیزات ناوبری و کمک ناوبری مربوط به فعالیت‌های صیادی.
		سایر اطلاعات مربوط به صیاد.
		حق تعرض.
		جلوگیری از انجام وظایف.
۴	ناخدا یا هیچ یک از خدمه شناور، حق عمل به هیچیک از موارد روبرو را به بازرسان در انجام وظایف آنان را ندارند.	مقاومت با به تأخیر انداختن امور.
		جلوگیری از ورود به کشتی.
		اخطار و غیره.
۵	وظایف ناخدا یا اجاره دار شناور که در ایران نماینده تام الاختیار مالک شناخته می‌شود:	تأمین محل استراحت، غذا و سایر تسهیلات از قبیل تسهیلات دارویی یک بازرس در حد یک افسر.
		تأمین کلیه هزینه‌های سفر بازرس یا بازرسان از بندرهای ایران به شناور و بالعکس.
		تأمین پوشش کامل بیمه برای انجام امور بازرسی.

شیلات می‌تواند در صورت ضرورت شناورهای صید علمی تحقیقاتی را از محدودیت‌های زمانی، مکانی، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید مندرج در طرح مدیریت ذخایر آبزیان معاف کند.

بیشتر بدانید

پ) مقررات راه‌های دریایی

مقررات مربوط به مسیرهای تردد دریایی، چراغ شناورها و علائم و اشارات دریایی و بندر، مطابق با مقررات سازمان بنادر و دریانوردی خواهد بود. شناورهای صیادی باید علائم و نشانه‌های خاص شناورهای صیادی مصوب شیلات را نیز رعایت نمایند. کلیه شناورهای صیادی موظف به نصب پلاک شناسایی و گذار شده از سوی شیلات و علائم و نشانه‌هایی هستند که روش‌های مختلف صید و فعال بودن شناور صیادی آنها را که در دریا استفاده می‌کنند مشخص می‌نماید.

مقررات محیط‌زیست دریایی

بر اساس قوانین موجود صیادان، صاحبان و کارکنان شناورهای صیادی موظف به رعایت مقررات ایمنی، بهداشتی و محیط زیستی هستند. بر اساس آموزه‌های قبلی، ایجاد آلودگی و تخلیه صید ضمنی و دورریز در منابع آبی از سوی فعالان شناور صیادی تعلیق به همراه دارد.

صید پستانداران دریایی در تمام فصول و مناطق ممنوع بوده و انتقال کلیهٔ آبزیان زنده اعم از تخم چشم زده، لارو، بچه ماهی، میگو و سایر آبزیان و تولید آنها در داخل کشور ممنوع به کسب مجوز از شیلات است. بنابراین کلیه شناورهای شرکت‌های صیادی باید دارای انبار نگهداری عایق بندی و غیر قابل نفوذ نسبت به حشرات و حیوانات موزی بوده و از سطوح داخلی صاف و قابل شست‌وشو برخوردار و هنگام استفاده کاملاً تمیز باشند. انبارها باید طوری طراحی شوند که از تماس نداشتن آب حاصل از ذوب یخ یا پساب با محصولات شیلاتی صیادی اطمینان حاصل شود و ایجاد آلودگی نکنند. از هرگونه آلودگی دریا ناشی از دفع عمدی مواد زاید یا سایر مواد از شناورها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر یا هرگونه رهاسازی عمدی لاشهٔ شناورها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر در دریا و از آلوده کردن اعم از تخلیه یا نشست نفت یا هرگونه مخلوط نفتی باید اجتناب شود. بهره‌برداری بیشتر برای در معرض خطر قرار گرفتن گونه‌های دریایی صورت نگیرد. از تورهای ماهیگیری انتخابی و شیوه‌هایی که ضایعات را در صید گونه‌های هدف و صید فرعی گونه‌های غیر هدف به حداقل برساند استفاده شود. در ضمن باید در حفاظت، نگهداری و احیاء گونه‌های دریایی بومی کمیاب و در معرض خطر و حفاظت زیستگاه‌های آنان در اکوسیستم‌های آسیب پذیر همکاری نمایند.

شکل ۱۵- ایجاد آلودگی منبع آبی در محدوده بندر ماهیگیری

ارزشیابی مرحله‌ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابراز، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره دهی)	نمره
۳	به‌کارگیری مفاهیم قوانین حقوق دریاها، مقررات و آیین‌نامه‌های ماهیگیری و محیط زیست دریایی	تجهیزات: متن قانون و مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا بنادر شیلاتی	بالاتر از سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها و انواع آب‌ها آشنا باشد.</p> <p>۲- با پروانه صید و شرایط و اهمیت آن آشنا باشد.</p> <p>۳- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۴- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را بشناسد.</p> <p>۵- زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده معرفی شده از سوی شیلات را بداند.</p> <p>۶- با مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط زیست دریایی آشنا باشد.</p>	۳
۲			در سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها و انواع آب‌ها و مرزبندی آن آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۳- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را شناخته و زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده شیلات را بداند.</p> <p>۴- با مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط زیست دریایی آشنا باشد.</p>	۲
۱			پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها، انواع آب‌ها و مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط‌زیست دریایی آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۳- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را شناخته و زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده شیلات را بداند.</p>	۱

ارزشیابی شایستگی قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

شرح کار: کاربری قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی، شناخت و آگاهی از قوانین گذشته و سیر تکاملی آن شناخت از حقوق دریاها و مرزبندی آب‌ها، آشنایی با جرایم و ضوابط ماهیگیری، آشنایی با وظایف و ضوابط سازمان‌های ملی و بین‌المللی ماهیگیری، وظایف ناخدا و موارد تخلف و رعایت مقررات محیط زیست دریایی

استاندارد عملکرد: پس از اتمام واحد یادگیری و کسب شایستگی، هنرجو پس از دریافت درک صحیحی از قانون، اهمیت آن و فرایند تکاملی قوانین ماهیگیری در ایران، باید بتواند تفاوت موجود میان قانون و آیین نامه و وظایف دستگاه‌های حاکمیتی در حوزه شیلات را تشخیص دهد. انواع مرزبندی آب‌ها را بشناسد و بتواند وظایف سازمان‌های ملی مرتبط با شیلات را از یکدیگر تشخیص دهد. هنرجو باید نسبت به ضوابط و مقررات ماهیگیری و محیط زیست دریایی و حدود آزادی و محدودیت‌های قانونی حوزه عمل ماهیگیری و جرایم آن آشنا باشد تا با همکاری با واحدهای حاکمیتی ناظر بر عملیات صیادی همکاری نموده و با کسب مجوز و رعایت محدودیت‌های زمانی، مکانی، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید عملیات ماهیگیری را به شکل صحیح و قانونی انجام دهد. بدین سبب هنرجو باید به منافع اقتصادی خود در کنار حفظ محیط زیست برای نسل‌های آتی توجه نماید و به آرامش فعالیت جامعه صیادی کمک نماید.

شرایط انجام کار و تجهیزات:

شرایط: دمای استاندارد و تهویه مناسب در محیط کار و آموزش؛ دسترسی به امکانات کمک آموزشی (فیلم، رایانه، اینترنت و کتب شیلاتی).

تجهیزات: متن قانون .

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	به کارگیری قانون و بهره‌گیری از سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران	۱	
۲	به کارگیری شناخت حاصل از ساختار و وظایف سازمان‌ها	۱	
۳	به کارگیری مفاهیم قوانین حقوق دریاها، مقررات و آیین‌نامه‌های ماهیگیری و محیط زیست دریایی	۱	
	شایستگی‌های غیر فنی، ایمنی، بهداشت و توجه به محیط زیست و نگرش: رعایت قواعد و اصول در محیط کارگاه و کلاس، استفاده صحیح و ایمن از ابزار و مواد مورد استفاده، تمیز کردن محیط کارگاه پس از پایان کار، رعایت نظم و مقررات در محیط کار	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی ۲ است.

- ۱- برنامه درسی رشته نوبری. (۱۳۹۳). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
 - ۲- استاندارد شایستگی حرفه رشته نوبری. (۱۳۹۲). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
 - ۳- استاندارد ارزشیابی حرفه رشته نوبری. (۱۳۹۲). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
 - ۴- راهنمای عمل طراحی و تألیف بسته تربیت و یادگیری رشته‌های فنی و حرفه‌ای. (۱۳۹۳). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
 - ۵- آبرومند، ع. (۱۳۹۱). کاربری سردخانه و انبار در نگهداری مواد غذایی. علم کشاورزی ایران.
 - ۶- رضوی شیرازی، ح. (۱۳۷۳). تکنولوژی فرآورده‌های دریایی، اصول نگهداری و عمل‌آوری. نشر شرکت شیلاتنه.
 - ۷- شرکت سهامی شیلات ایران. (۱۳۷۴). نظامنامه جهانی جابجایی ماهی تازه در دریا و سواحل. مترجم: غلامرضا شویک لو. معاونت صنایع شیلاتی. دفتر برنامه‌ریزی و مطالعات. مجموعه ترجمه ۲۶ ناشر سازمان خوار و بار کشاورزی/ سازمان بهداشت جهانی.
 - ۸- عادل، ا. و عباسپور نادری، ر. (۱۳۹۶). مجموعه قوانین و مقررات شیلات ایران. دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان.
 - ۹- مرادی، م. (۱۳۷۸). کاربرد یخ در صنایع شیلاتی. فصلنامه آموزشی ترویجی آبی پرور. سال هفتم. شماره ۲۷ و ۲۸. معاونت تکثیر و پرورش آبزیان ایران.
 - ۱۰- ولی نسب، ت؛ مطلبی، ع و جوادزاده، نرگس. (۱۳۸۸). سازمان‌های بین‌المللی و شیلات. موسسه تحقیقات شیلات ایران.
 - ۱۱- کی مرام، ف و وهاب نژاد، آ. (۱۳۹۵). پویایی جمعیت آبزیان. موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور.
- 12- King, M. G. (1995). Fisheries Biology, Assessment and Management. Fishing News Books, Oxford.

بزرگواران محترم، بنرجویان عزیز و اولیای آنان می‌توانند نظریه‌های اصلاحی خود را درباره‌ی مطالب این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۴۸۷۴ / ۱۵۸۷۵ - گروه درسی مربوط و یا پیام نگار tvoccd@roshd.ir ارسال نمایند.

وبگاه: www.tvoccd.medu.ir

دفتر تالیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی بر خط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره‌ی کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی، دبیرخانه‌ی راهبری دروس و مدیریت محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه‌ی نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود.

ارگان‌ها و موسساتی که در فرآیند اعتبارسنجی این کتاب مشارکت داشته‌اند:

- ۱- اداره کل امور دریایی و سازمان‌های تخصصی بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی
- ۲- موسسه آموزشی کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران
- ۳- نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران
- ۴- نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران
- ۵- مرزبانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
- ۶- دبیرخانه کشوری هنرستان‌های علوم و فنون دریایی

